

Slår alarm om fattige

Av Birgitte Fahlvik Hoff, *Bergensavisen* 21.6.2002

Frelsesarmeen og Kirkens Bymisjon slår alarm om en stadig voksende fattigdom i Bergen. – Hver måned får vi ti-tolv nye brukere, sier Marianne Naustdal på slumstasjonen.

I fjor oppsøkte mellom 2000 og 3000 bergensere Frelsesarmeens slumstasjon i Ladegårdsgaten. Skamfulle og hjelpeløse ba de om mat og klær for å klare seg til neste lønning eller trygdeutbetaling. Blant dem var 400–500 faste brukere. – Hver eneste måned kommer 10–12 nye brukere hit, sier Marianne Naustdal, kaptein i Frelsesarmeen og ansatt på slumstasjonen.

Mange barnefamilier

Som ansatt i Frelsesarmeen møter hun mennesker som av en eller annen grunn har falt utenfor. Stadig oftere kommer nye barnefamilier, enslige forsørgere og eldre for å be om hjelp.

– De føler det veldig nedverdiggende, og skjemmes litt. Men det er bedre å be om hjelp fra oss, enn å gå uten mat og klær, mener Naustdal. Forandringer i familien, som for eksempel en skilsmisse, kan være nok til at noen kommer skeivt ut økonomisk.

– Andre har så enorme boutgifter, at de bor seg i hjel, forteller Naustdal.

Mange nyfattige

Naustdal gir også rekvisisjoner til Fretex, der brukere av slumstasjonen kan velge klær og annet utstyr. En undersøkelse fra Fretex Norge viser at hver sjette

nordmann er innom en av Frelsesarmeens bruktbutikker årlig. Halvparten av kundene handler der fordi det er billig. På Fretex i Lars Hilles gate merker de ansatte at stadig flere av kundene kommer dit fordi de ikke har råd til å handle i andre butikker.

– Det er tydelig at det vokser fram en nyfattig-gruppe, i takt med at vi får flere nyrike, sier Liv Spjeld By, butikkleder for Fretex i Lars Hilles gate. Mange av kundene hennes er enslige forsørgere. Også eldre som bor i sentrum, gjerne kvinner som aldri har vært i inntektsgivende arbeid, sliter økonomisk. Spjeld By vet at mange av kundene er trygdemottakere. Tidligere tok hun inn ekstra bemanning i butikken rundt den 20. i hver måned, når trygden kommer. Da er det ofte ekstra travelt.

– Det viser at det er mange som må handle på Fretex av økonomiske grunner, sier Jan-Erik Knudsen, distriktsleder for Fretex Vest-Norge AS. – Vi merker det også på at enkelte ikke har nok penger når de kommer fram til kassen for å betale.

Anstendige fattige

Kirkens Bymisjon merker også pågangen fra Bergens stadig flere fattige. – Vi opplever mye av det samme som Frelsesarmeen. Det er så absolutt grunn til å slå alarm, sier daglig leder Leif Jarle Theis.

Ifølge Leieboerforeningen er 1500 bergensere uten fast bolig. Bergen har i underkant av 3000 kommunale boliger. Køene for å bli tildelt bolig er lange.

– Stadig flere sliter med å få hverdagen til å fungere. De bryter med det stigmatiserte bildet vi har av fattige som rusmisbrukere. De nyfattige er vanlige, anstendige mennesker som skjuler sin egen fattigdom, sier Theis. Han mener å se konturene fra nedgangsperioden i etterkant av jappetiden.

– Prisøkning, lønnsøkning og sterk kronekurs gjør at du må tjene svært mye for å få endene til å møtes. Vi har hatt en intens lønnskamp, og det offentlige klarer ikke å følge på ved å øke satsene for trygd og sosiale stønader. Det bidrar til et kjempegap.

Theis mener det er på høy tid at fattigdommen i Norge og Bergen settes på dagsorden. – Samfunnet må bli klar over den fattigdommen som skapes av de systemer og ordninger vi har i dag, ber han.